

Ziemassvētku dziesmas

Krājumu sakārtoja Katrīna Riekstiņa

里加文艺出版社 - Lījiā wényì chūbǎnshè

Rīga 2011

Izdošanas datums: 2011.gada 26.decembris

Creative Commons BY-SA 3.0 license. <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/deed.lv> Latvian folk songs. Chords, harmonizations, metadata edited by Kātrīna Riekstiņa (jmmv.lv). Use and distribute without limitations. If you alter, transform or build upon this work, please retain this Creative Commons notice.

ISBN: ...

Priekšvārds

Ziemassvētki ir tas burvīgais laiks, kad visi kaut ko gaida. Suns gaida ziemassvētku kaulu, bērns pirmo sniegpārslīpu uz mēles, skolēns ziemas brīvlaiku un strādīgs zemnieks - pavasari ar jaunu saules gaismu, kad atkal varēs darīt ierastos darbus.

Ar mierīgu sirdi par labi padarītiem rudens darbiem var doties pelnītā atpūtā. Garie, tumšie ziemas vakari senos laikos kaut kā bija jāaizvada, tāpēc ziemas periodā sievas un meitas darināja visskaistākās villaines un zeķes. Vīri pa to laiku vija virves un greba karotes. To visu pavadīja tautas dziesmas un teiku un pasaku stāstīšana. Tā pamazām pietuvojās Ziemassvētki jeb ziemas saulgrieži. Tā kā latvieši Ziemas svētkus saistīja ar gaismas atgriešanos, ražas novākšanas visu lielo darbu padarīšanas svētkiem, likumsakarīgi bija tas, ka svētku galds lūztin lūza no gardā mielasta. Lai arī šodien mēs šos svētkus saistām ar klusuma un miera svētīšanu, senajiem latviešiem tas bija liksmības un prieka pilns laiks.

Parasti šiem svētkiem ļaudis jau laikus gatavoja mielastu. No raksturīgākajiem ēdieniem var minēt svaigu maizi, zirņus, pupas, putraimu desas, sautētus vai svaigus kāpostus, sautētus kāļus un burkānus, kā arī ķirbju ēdienus. Īpaši iecienīti bija krāsni cepti kartupeļi un kā karalis galda vidū gulēja cūkas cepetis. Liels gardums bija arī cūkas šņukurs. Kā saldo ēdienu pasniedza maizi ar ievārījumu un apaļus raušus, kas simbolizēja sauli. Interesanti, ka latvieši šajos svētkos bija iecienījuši arī alu, ko gan šodien kaut kā grūti iedomāties kā mielasta sastāvdaļu. Tāpat dzēra arī kvasu, pienu un paniņas.

Tā ir gada garākā nakts un īsākā diena. Šajā vakarā galds tiek bagātīgi klāts visdažādākajiem ēdieniem. Zirņi ar speķi, štovēti kāposti, kartupeļi un kā karalis uz galda gul cūkas cepetis.

21. gadsimtā viss ir savādāk. Cilvēki savus garos ziemas vakarus pavada nevis aužot skaistas villaines, grebjot karotes un stāstot teikas, bet gan pie televizora vai datora. Ziemassvētku galds tiek papildināts ar rosolu un dažādiem alkoholiskajiem dzērieniem un zem ziemassvētku eglītes paliktas daudz, krāsainos papīros saliktas dāvanas. Nav nekāda vaina, bet cilvēki aizmirst svētku galvenās idejas. Savstarpējai labsirdībai un cieņai būtu jāizpaužas ik dienu, ne tikai svētkos. Ja kā piemēru tiešām ņem vecos, labos laikus, tad ziemassvētku galvenais mērķis ir būt kopā ar mīļajiem. Tā kā agrāk nauda bija vai nu ļoti maz, vai nebija vispār, tad par dārgām dāvanām nevarēja būt ne runas. Mana vecmāmiņa reiz man stāstīja, ka maza būdama ziemassvētkos saņēmusi vienu bulciņu un to glabājusi kā lielu dārgumu. Marunprāt, tādiem vajadzētu būt svētkiem. Priecāties par jebko, ko saņemam. Vai tas būtu vecmāmiņas adīts, kodīgs vilnas džemperis vai jaunākais iphone modelis.

Šajā krājumā var atrast dziesmas, kuras saistītas ar dažādām tradīcijām un ēdieniem. Ļoti svarīga svētku sastāvdaļa ir ķekātās iešana. Tajā laikā ir skaļi jādzied, lai jaunās domas un visas nepatīkšanas nenāk ne tuvumā. Jo skaļāk dzied, jo ķibeles turās tālāk. Bluķa vilkšanai arī ir liela loma šajos svētkos. Tā simbolizē saules gaidīšanu. Bluķi velkot savāc visas pa gadu notikušās sliktās lietas. Beigās to sadedzina.

77. Zaļa kaza

A daļa: Dziesmas.	6
1. Adat, meitas, ko adat.	6
2. Ai, bagāti ziemassvētki (kūčō).	7
3. Ai, nama māmīna.	8
4. As bej' vīnsi kuplys līpsi.	9
5. Atīdami Zīmassvātki.	10
6. Atīdami Zīmys svātki.	11
7. Atīdami Zīmys svātki.	12
8. Bolta koza daņci vede.	13
9. Budēlīti, tēvainīti.	14
10. Čīgāniņa dēliņš biju.	15
11. Čīgāniņi, bāleliņi.	16
12. Čīgāniņi, čīgāniņi.	17
13. Čīgāniņi, nabadziņi.	18
14. Čīgāns saka čīgānami.	20
15. Čīgāns savu čīgāniet'.	21
16. Čīgi, čīgi, čīgāniņi.	22
17. Danco lāci, danco lāci.	23
18. Dancojieti, dancojieti.	24
19. Dedzit skolu, pyutit guni.	25
20. Desa teki pa celiņu.	26
21. Divi bija, divi bija.	27
22. Ēdiet, bērni, dzīvus rudzus.	28
23. Ejiet, bērni, klausītiesi.	29
24. Ej, peleite, zērņus zagti.	30
25. Es bij' viens kuplis koks.	31
26. Es tik esmu bagāts vīrs.	32
27. Kačēišami tāvs nūmyra.	33
28. Kaķīšami bērns nomira.	34
29. Kaļadā, kaļadā!	35
30. Kalado, kalado, vakar kaza velējās.	36
31. Kam tie svēti svēti nāca.	37
32. Kas pie Rīgas dumpējās.	38
33. Kas tur rībina.	39
34. Kas tur putina aiz viņa kalna.	40
35. Kas tur putina aiz viņa kalna.	41
36. Kur bijāt Ziemassvētki.	42
37. Kur bijāti, Ziemassvētki.	43
38. Kur tu teci, moza pele.	44
39. Kur tu teci ruda pele?	45
40. Kūru, kūru uguntiņu.	46
41. Labvakari, saimeniece.	47
42. Labvakaru, saimeniece.	48
43. Laiž, māmiņa, istabāi.	49
44. Lūdzama, māmiņa.	50
45. Mammiņa mīlā.	51
46. Meitu mātes istabiņa kaladū.	52
47. Nākat iekšā, Ziemassvētki.	53
48. Nu atbrauca Ziemassvētki.	54
49. Pūti, pūti, ziemelīti.	55

3

Za-ļa ka-za, va-ra ra-gi, vi-sas čet-ras kā-jas kal-tas.

To būs jā - ti pui-sē-nie - mi ik-svēt-die - nas baz-nī-cā.

5

To būs jā - ti pui-sē-niem ik-svēt-die - nas baz-nī-cā.

1. Zaļa kaza, vara ragi,
Visas četras kājas kaltas.
To būs jāti puisēniem
Iksvētdienas baznīcā.

76. Vylks un koza

[Ltd5]

Palēni

1. Vylks do-ra o-lu nīd-ro-jā pūrā, Ai - cy-noj
ka-ze-ni aļ - te-ni dzar-tu. 2. Vylks ai ko-zu sa-da-rāj',
ka-la-dō, ka-la-dō! Iz de-ve-ņom va-sa-re-ņom, ka-la-dō,
ka-la-dō! 3. Vylks na-gai-da tre-ju dī-nu, ka-la-dō,
ka-la-dō! Kreit ko-za-i mu-go-rā, ka-la-dō, ka-la-dō!

1. Vylks dora olu nīdrojā pūrā,
Aicynoj kazeni aļteni dzartu.
2. Vylks ai kozu sadarāj
Iz deveņom vasareņom.
3. Vylks nagaida treju dīnu,
Kreit kozai mugorā.

Rotaļas apraksts: Rotaļā ir aplī ejošie, vidū Koza, ārpusē - Vylks. Dziedot pirmo - lēno - pantu, visi iet pret Sauli, bet vidējais un ārējais - pa Saulei. Rotaļas otrā daļa "Vylks ai kozu sadarāj" dziedama ātri, un aplis joņo apkārt Kazai. Te nu jāuzmanās, lai trakajā skrējienā vidū pie Kazas neiekļūtu Vilks.

50. Pūti, pūti, ziemelīti.....	56
51. Pūti, pūti, ziemelīti.....	57
52. Pyutit guni, lauzit skolas.....	58
53. Sen dzirdēju, nu redzēju.....	59
54. Sidrabiņa lietiņš lija.....	60
55. Sudrabiņa lietiņš lija.....	61
56. Svātki guoja.....	63
57. Tālu, tālu čigānosi.....	64
58. Zīmas svātki sabraukuši.....	65
59. Trīs gadi sēdēju.....	66
60. Visu gadu naudu krāju.....	67
61. Ziemassvētki atnākdami.....	69
62. Ziemassvētki sabraukuši.....	70
63. Zīmys svātki, Lela dīna.....	71
64. Zīmas svātki sabraukuši.....	72
65. Zīmyssvātki, svāta dīna.....	73
66. Zīmys svātuku četri bruoli.....	74
B daļa: Rotaļas.....	75
67. Cepu vylkam kukuleiti.....	75
68. Gani, gani, sargiet kazu.....	76
69. Ganu es aitiņas.....	77
70. Ķekatā, ķekatā.....	78
71. Kur es savu avitiņu.....	79
72. Nebada ķekata.....	80
73. Padolu īkorus.....	81
74. Precinīki.....	82
75. Tupi lāci, tupi lāci.....	83
76. Vylks un koza.....	84
77. Zaļa kaza.....	85

A daļa: Dziesmas

1. Adat, meitas, ko adat

[FkLaiva]

Adat, meitas, ko adat, vilkam zeķes no-a dat, adat, meitas,

ko a-dat, vil-kam ze-ķes no-a-dat, vil-kam ze-ķes no-a-dat.

1. Adat, meitas, ko adat,
Vilkam zeķes noadat.
Vilkam kājas nosalušas,
Purvus, mežus bradājot.	4. Vilciņš savus zābaciņus
Mālu bedrē izsmērēj',
Ka varēja svētu rītu
Kazai braukti vedējos.
2. Vilciņš savus zābaciņus
Niedrainēi balināj',
Niedrainēi balināja,
Rāviņāi noskaloj'.	5. Vakar kaza velējās
Straujas upes maliņā;
Vai uz lietu vai uz sauli,
Vai uz savu precinieku'.
3. Jūs, bērniņi nezināti,
Kāds vilkami mundierīņš:
Zili īsi kamzoliņi,
Melni samta zābaciņ'.	6. Balta kaza danci veda
Uz pelēka akmentiņ';
Ne skanēja, ne žvadzēja,
Kaziņai dancojot.

75. Tupi lāci, tupi lāci

[Grins1992],#91,p.170

[Ltd5]

[Mellena2004],p.170

Tu-pi lā-ci, tu-pi lā-ci, sai-mi-nie-ce aiz-mak-sās.

Pie-ci šķiņ-ķi ka-ķa ga-ļas, trīs ku-ku-ļi grūs-tas maiz's.

1. Tupi lāci, tupi lāci,
saiminiece aizmaksās.
Pieci šķiņķi kaķa gaļas,
trīs kukuļi grūstas maiz's.	4. Nākat ļaudis, nākat ļaudis,
Kādi ērmi aizdurvē!
Brūna kaza, vara nagi,
ik pārdienas puīši jā.
2. Tupi runci, tupi runci,
Peles bēgot nosmakos.
Peļu astes guļ uz kastes,
Tās tu vari apošņāt.	5. Māte meitas, māte meitas
Cūkū kūtē paglabāj'.
Cūku vecis pagalvē(i)
Ar ausīmi nosedzās.
3. Jūsu trīsi, mēsi trīsi,
Sametami čumuriņ'.
Vienam ragi, otram nagi,
Trešam ļipa aizdurvē.	6. Lai tur sūt, lai tur sūt,
Līdz citiemi budēļiem.
Lec, ķekati, promlēkdamis,
Ziņģi, briņģi, vastalāvi.

Rotaļas apraksts: Visi rotaļas dalībniekinostājas aplī ap Lāci. Dziedot dziesmu, rotaļnieki pēc brīvas izvēles izpilda dažādas kustības (iet uz vidu un atpakaļ, iet pa apli, šūpo sadotas rokas u.c.). Dziedot dziesmas ātro daļu, visi griežas (pa vienam, pa pāriem, pa četriem): saķērušies elkoņos, sadevušies rokās, kā dzirnaviņas.

74. Precinīki

[Ltd5]

1. Lobs vo-kor-si, mei-tu muo-te! Ka-la-dō, ka-la-dō!

Dū-si mei-tu, ma-lē-je-ņu? Ka-la-dō, ka-la-dō!

1. Lobs vokorsi, meitu muote!
Dūsi meitu, malējeņu?
- Vēl nadūšu, vēl nadūšu,
Cikom brauksi trešu reizi.	3. As māmeni meili lyudzu,
Da zemeiti klanējūsi.
As pajēmu nu māmenis
Vīnu meitu malējeņu (audējeņu,
vērpiejeņu, i.ct.)
2. Lobs vokorsi, meitu muote! Dūsi
meitu, malējeņu? - Vēl nadūšu, vēl
nadūšu,
Cikom mani meili lyugsi,
Cikom mani meili lyugsi,
Da zemeiti klaneisīsi!	

Rotaļas apraksts: "Precinieki" ir Latgalē populāra rotaļa. Rotaļnieki sastājas divās rindās ar sejām viens pret otru. Viena ir meitu rinda ar saucēju - Meitu māti. Otra ir puisi rinda ar saucēju - Precinieku. Rotaļa noris sarunas veidā, dziedādama savu dziedamo, uz priekšu līdz meitām iet puisi rinda. Pie vārdiem "Kaladō, kaladō" puisi divas reizes paklanās un pēc tam iet atpakaļ. Tad savukārt iet meitas. Tā turpinās, līdz beidzot Precinieks izvēlas vienu meitu un aizved uz savu rindu. Rotaļa iet tikām, līdz Meitu māte savas meitas izprecinājusi.

2. Ai, bagāti ziemassvētki (Kūčō)

[Grins1992],#68,p.150

[SkandiniekiDlv]

[Vitolins1973],#45

Madonas Lubānā; pier. Jurjānu Andrejs 1891.g.

Ai, bagā-ti ziemas svētki, kū-čō, Le-ji-ņā-i nogājuši, kū-čō.

1. Ai, bagāti ziemassvētki
Lejiņai nogājuši.	6. Svētki nāca svētītiesi,
Lielā diena lielītiesi.
2. Tekat jauni, tekat veci,
Velkat svētkus kalniņā.	7. Ziemassvētki sabraukuši,
Pastaliņu plēsējiņi.
3. <i>Ziemassvētki naudu skaita
Ledus kalna galiņā;</i>	8. Trīs dieniņas, trīs naksniņas
Ne miedziņa neredzēja.
4. <i>Es gribēju klāti tikt
Ar nekaltu kumeliņu.</i>	9. Gausi nāca, drīz aizgāja
Tie bagāti Ziemassvētki.
5. Kam tie svēti svētki nāca,
Kam tā liela Lielā diena?	10. Trīs dieniņas, trīs naksniņas
Iet pār kalnu kūpēdami.
1. Ai, bagāti Ziemassvētki, kūčō,
Lejiņai nogājuši, kūčō!
Tekat, jauni, tekat, veci,
Velkat svētkus kalniņai.	6. Simtu cepu kukulīšus,
Ziemassvētkus gaidīdama.
Man zināmi Ziemassvētki
Sērš nedēļu atnākuši.
2. Ziemassvētki, Lielā diena,
Tie Dievami dārgi laiki:
Ziemassvētki bluķi vilka,
Lielā diena šūpli kāra.	7. Nākat iekšā, budēlīši,
Nākat pilna istabiņa,
Lai nenāca Jauna diena,
Kas man gauži rūdināja.
3. Kā zinātu ziemassvētkus,
Kad nediltu kamaniņas;
Kā zinātu Lieldieniņas,
Kad nekārtu šūpulīti.	8. Pūti gaišu uguntiņu,
Lai ļautiņi sildījās.
Pašu ļaudis sanākuši,
Tie uguni dedzināja.
4. Ziemassvētkitrīs brālīši,
Lieldieniņas trīs māsiņas;
Ej'ta visas Lielas dienas,
Cit' uz citu ciemotiesi.	9. Pūti, pūti, Ziemeļiti,
Ziemassvētku vakarāi;
Pūt laukāi ienaidiņu
No maliņu maliņāmi!
5. Gausi nāca, nu atnāca
Tie bagāti Ziemassvētki:
Trīs dieniņas, trīs naksniņas
Nāk pār kalnu kūpēdami.	10. Ziemassvētki, Ziemassvētki,
Sen mēs jūsu gaidījāmi.
Aicināti, aiziesieti
Pēc trejāmi dieniņāmi.

3. Ai, nama māmiņa

[Grins1992],#87,p.166

Ai, na-ma mā - mī-na, da-ri dur-ve - tī - nas!

5
 Ķe - ka - tas at-brau-ca a' ve - zu - mī - nu,
 A' mie - zis, a' ru - dzis, a' ku - me - lī - nis.

1. Ai, nama māmiņa,
 Dari durvetīnas,
 Ķekatas atbrauca
 Ar vezumīnu:
 Ar rudzis, ar miežis,
 Ar kumelīnu. [BW33323-0]

73. Padolu īkorus

[Ltd5]

Klāra Kaziniece Mērdzenē

1. Pa - do - lu ī - ko - rus, kab na - da - lēj - se,

5
 Pa - do - lu ī - ko - rus, kab na - da - lēj - se.

1. Padolu īkorus,
Kab nadalējse.	4. Es pošā jauna,
Maņ pošai vajag.
2. Pi kuo(i), pi kuo(i)
Muns īkareņš(i)?	5. Pi jauna puišķina
Muns īkareņš(i).
3. Lyudzami, bruoleiši,
Atdūditi!	

Rotaļas apraksts: Meitas sastājas aplī, turot rokās auklu, uz kuras uzkārts gredzens. Gredzena īpašniece stāv apla vidū. Dziedot dziesmu "Padolu īkorus, kab nadalējse", meitas caur pirkstiem laiž gredzenu pa apli apkārt, turēdamas rokas cieši vienu pie otras. Dziesmai beidzoties, vidējā meita min, kurās rokās nu gredzens. Cik reizes neatmin, tik vēl gadus jāgaida tautas.

72. Nebada ķekata

[Grins1992],#92,p.171

Ne - ba - da ķe - ka - ta ga - ļas la - bad lē - ce,
 Li - nī - nu la - ba - de, balt' a - ve - tī - nu;
 Ne - ba - da ķe - ka - ta gaļas la - bad lē - ce.
 Li - nī - nu la - ba - de, balt' a - ve - tī - nu.

1. Nebada ķekata gaļas labad lēce,
Linīnu labade, balt' avetiņu.

4. As bej' vīnsi kuplys līpsi

[FkLaiva]

A as bej' vīn - si kup - lys līp - s(i), ka - la - dō,
 ka - la - dō, as bej' vīn - si kup - lys līp - s(i), ka - la - dō!

1. Es bej' vīnsi kuplys līps(i),
kaladō, kaladō,
es bej' vīnsi kuplys līps(i),
kaladō!
Maņ bej' daudzi pazareišu.
2. Lyudzu tevi, boguotaisi,
Idūd vīnu pazareiti!
Tīšu es i pats pajimšu,
Nasalyugšu boguotuoji.

F/k "Savieši" šo rotaļu gāja tā: Visi sastājas rindā viens aiz otra plecu satvērienā. Bagātais stāv pirmais. Nabadziņš iet apkārt lūgdamies; beigās viņš kādu beidzamo, vai pat dažus rauj sev. Satvēriens varētu būt arī rokās un rinda arī visu laiku uz vietas nestāv.

5. Atīdami Zīmassvātķi

[Igauni1993],p.37

1. A - tī - da - mi Zī - mas - svēt - ki, ka - la - dū, ka - la - dū!

5 Kū jī lo - ba at - nas - da - mi, ka - la - dū, ka - la - dū!

Vienbalsīga

1. Atīdami Zīmassvātķi,
kaladū, kaladū!
Kū jī loba atnasdami,
kaladū, kaladū!	5. Kai tu tai nanūsoly?
Es sakyuru kaula guni.
2. Atnas zērņu, atnas pupu,
Atnas cyukas smecereiti.	6. Kai tu tai nasadegi?
Odotom(i) sasaspraužu.
3. Tec, peleite, zērņu zogti,
Atnes maņ(i) pīzoguse.	7. Kai tev asnis natecēja?
Sazazeižu vacu svīkstu.
4. Kū tai tevi nasagiva?
Es ībāgu aleņā(i).	8. Kur tu jēmi vacu svīkstu?
Vacuosmuotes teineitī.
	9. Kur ta jēme vacuo muote?
Raibuos gūves ciceitī.

71. Kur es savu avitiņu

[SkandiniekiDlv]

[Ltd5]

Kur es sa - vu a - vi - ti - ņu svē - tu rī - tu pa - ga - nī - šu?

5 Kur es sa - vu a - vi - ti - ņ' svē -tu rī - tu pa - ga - nīš'?

1. Kur es savu avitiņu
Svētku rītu paganīšu?	4. Sargies manu avitiņu,
Vilciņš ķēra, vilciņš ķēr'.
2. Baltābola kalniņā,
Tur es viņu paganīšu.	(Dzied 3x, arvien ātrāk)
3. Pin, brālītī, augstu žogu,
Lai vilciņis neielēca.	

Rotaļas apraksts: Rotaļas dalībnieki nostājas pāros un izveido apli. Apļa vidū ieliet Aita, bet ārpusē - Vilks. Dziedot pirmos divus pantus, pāri iet pret Sauli, pēc tam - pa Saulei. Pie trešā panta pārinieki pagriežas ar sejām viens pret otru un iet viju. Dziedot pēdējo pantu, visi sadodas rokās un Vilks cenšas iekļūt dārziņā pie Aitas. Aitiņai rotaļas dalībnieki visvisādi palīdz izvairīties no Vilka, izlaiž to no apļa un ielaiž, taču Vilku aizkavē. Kad Aita noķerta, rotaļa sākas no jauna, taču nu jau ar citu Vilku un Aitu, kurus izvēl iepriekšējie, kuri paši rotaļā vairs nepiedalās. Tā ar katru jaunu reizi no apļa paliek malā pa Vilkam un Aitai, līdz rotaļā ejošo skaits sarūk līdz trim. Tad nu jāmet miers.

70. Ķekatā, Ķekatā

[Grins1992],#90,p.169

Ķe-ka-tā, Ķe-ka-tā, lek-sim kā-ļu dār-zi-ņā:
 5 Lai aug kā-ļi, kā-pos-ti-ņi a-pa-ļā-mi gal-vi-ņām!

1. Ķekatā, Ķekatā,
 Leksim kāļu dārziņā:
 Lai aug kāļi, kāpostiņi
 Apaļāmi galviņām! [BW33457-0]

6. Atīdami Zīmys svātķi

[Grins1992],#69,p.150

At-ī-da-mi Zī-mys svāt-ķi, ka-la-dō, ka-la-dō!
 5 kū jyus lo-bu at-na-su-ši? ka-la-dō!

1. Atīdami Zīmys svātķi,
 Kū jī loba atnasuši?
 Klāvā raibu raibaleņu,
 Stallī lobu kumeleņu.
1. *Sen gaidīju, nu atnāca
 Tie bagāti Ziemassvētki;
 Ziemassvētki atbraukuši
 Rakstītām kamanām. [BW33303-0]*

7. Atīdami Zīmys svātķi

[Grins1992],#74,p.155

1. Atīdami Zīmys svātķi,
Atnas dasu lelu kuli.

2. Puišim dasu nadūsimi,
Puiši cyuku nabaruoja.

69. Ganu es aitiņas

[Ltd5]

1. Ganu es aitiņas lielceļa malā;
Lapiņas čaukstēja, krūmiņi, brikšķēj'.

Rotaļas apraksts: Šai rotaļā ir žogs, Aitas un Vilki. Žogā viens aiz otra sastājas lielākie un dūšīgākie, un stiprākie, uzliekot rokas uz priekšā stāvošā pleciem. Bet aiz žoga slēpjas Aitiņas, mazas un nīpras. Ārpusē atrodas pāris kāru Vilku, kas skaļi kaukdam, cenšas caur žogu ielīst pie Aitiņām. Kuru Aitu noķer, to stiepj ārā no aploka. Žoga galvenais uzdevums ir nelaist Vilkus iekšā, tāpēc jāstāv ļoti tuvu vienam pie otra. Daudzkārt dziedot pantu, žogs sīkiem soļiem virzās pa apli. Kad visas Aitas izķertas, arī rotaļa beidzas.

68. Gani, gani, sargiet kazu

1. Gani, gani, sargiet kazu,
Kazai jāja precinieki'.	5. Tu, kaziņa, pati zini,
Kāds vilkami mundierīš.
2. Vilciņš savu zobentiņu
Gar akmeni trīdināj'.	6. Īsi, strupi kamzolīsi,
Pazolēti zābaciņ'.
3. Skic, kaziņa, mežiņā(i)
Liepu lapu lupināt.	7. Vilciņš kazu saplosīja
Sīkā kārklu krūmiņā.
4. Bet tik pate pasargiesi
No tā meža junkuriņ'.	

Rotaļas apraksts: Rotaļnieki izveido dārziņu, Kaza - vidū, vilks - ārpusē. Visi iet pa apli, ik pantā mainot virzienu, un dzied. Dārziņš apstājas; Vilks iet pie katra gana un prasa: "Kam tie vārti?" Viņam atbild, ka tie esot kazas, zirga, gov, cūkas u.c. dzīvnieku vārti. Beidzot kāds saka: "Tie ir vilka vārti." Vilks traucas pa vārtiem iekšā un pūlas noķert Kazu, bet šī mūk pa citiem vārtiem ārā. Kaza drīkst skriet cauri visiem vārtiem (tikai ne visu laiku caur vieniem un tiem pašiem ārā un tūlīt iekšā). Vilks - tikai caur saviem. Kad beidzot vilks noķer Kazu, tad abi nāk vidū un griežas elkoņos, bet pārējie palēciens solī danco dārziņā apkārt. Tad ievēlē nākamo pāri un rotaļu var sākt no gala.

8. Bolta koza daņci vede

[Ltd5]

Duorta Skutule Preiļos

1. Bolta koza daņci vede
Iz palāka akmisteņa.	4. Vai iz lītu, vai iz snīgu,
Vai iz sausu vasareņu.
2. Ni žvuordzēja, ni skanēja,
Kazeņai doncojūti.	5. Bolta kaza velējāsī
Olūteņa lejeņā -
3. Bolta kaza velējāsī
Olūteņa lejeņā -	6. Vai iz lītu, vai iz snīgu,
Vai iz savu precinīku.

9. Budēlīti, tēvainīti

[Grins1992],#89,p.169

Bu-dē-lī-ti, tē-vai-nī-ti, iz-kul ma-nu ve-dek-liņ', Par ve-dek-las
 6 kū-lu-mi-ņu es tev cim-du pā-ri doš'. Spring, spring jē - ri-ņi,
 11 spring kazu - lē - niņi, Es pate sprinģo-ju Bude-lī-šu vakarā.

1. Budēlīti, tēvainīti,
Izkul manu vedekliņ',
Par vedeklas kūlumiņu
Es tev cimdu pāri doš'.	5. Lai bij' skopa, kas bij' skopa,
Priedniekmamma, tā bij' skopa:
Par rubuli utu pāri
Dzen uz Rīgu raudādam'.
2. Danco, danco, budēlīti,
Nama mātes istabā:
Lai danco kazlēniņi
Nama mātes laidarā.	- Piedz. Spring, spring jēriņi,
Spring kazulēniņi,
Es pate sprinģoju
Budeļvakarā.
3. Kas tur šņāca, kas tur šņāca,
Kas tās niedras brikšķināja?
Divas laivas jēru nāca,
trešā jaunu kazlēniņu.	- Piedz.var. Strump, mani jēriņi,
Strump, kazulēni
Ij es pati deju
Budēlīšu vakarā.
4. Lai bij' čaklas, kas bij' čaklas,
Priedniekmeitas tās bij' čaklas,
Ar dakšāmi gultas taisa,
ar cimdiemi govīs slauc.	

B daļa: Rotaļas

67. Cepu vylkam kukuleiti

[Ltd5]

[Vitolins1973],#106

Ce-pu vyl-kam ku-ku-lei-ti, ka-la-dū, ka-la-dū!
 5 Sā-no-luo-si mār-cā-da-ma, ka-la-dū, ka-la-dū!

1. Cepu vylkam kukuleiti,
Sānolusi mārčādama.	4. Vylkam kuojas nūsolušas,
Soltu zīmu staigojūti.
2. Jam, vilceni, kukuleiti,
Nanas munu vucineņu.	5. Vilceņš kozu saplūseja
Smolkā lazdu kryumeņāi.
3. Odit, meitas, kū oditi,
Vylkam zečes nūodit!	

Rotaļas apraksts: Rotaļas dalībnieki sadodas rokās un nostājas rindā - pretī nostājas Vilks. Vilkam nezinot, tiek izvēlēta Kaza, kura arī stāv rindā kopā ar pārējiem. Dziedot 1. un 2. pantu, rinda iet līdz Vilkam un atpakaļ. Pie vārdiem "Odit, meitas" rotaļas dalībnieki izveido apli: vidū paliek Kaza, ārpusē Vilks. Aplis iet vispirms pret Saulei, pēc tam pa Saulei. Dziesmai beidzoties, Vilks ķer Kazu. Pārējie visādi kavē Vilku un uzmudina Kazu.

66. Zīmys svātku četri bruoli

[Grins1992],#67,p.149

1. Zīmys svātku četri bruoli,
Cyts iz cytu olu dzartu.
2. Zīmassvātki četri bruoli,
Vysi četri Dīva dāli.
Dūd, Dīveni, man jaunai
Kaut ar vīnu kuožas dzert.
1. Ziemassvētki četri brāļi,
Cits uz cita alu dzerti.
Kā mēs svētkus pazīsimi,
Ja mēs rāpus neiesimi.
Cits uz cita rāpsimiesi,
Tad mēs Rīgu redzēsimi.
2. Viss par velti ciema puīši,
Kur jūs mani vizināti.
Man vietīņa sen zināma,
Sen apieti tīrumiņi.

10. Čigāniņa dēliņš biju

1. Čigāniņa dēliņš biju,
Melnu zirgu jājējiņš.
2. Čigāniņa dēliņš biju,
Čigāniņa meitu gribu.
3. Es čigāna puika biju,
Man čigāna sievasmāt'.
4. Čigānami sešas meitas,
Visām sešām raibas kleitas.
5. Es čigāna meita biju,
Čigāniski nemācēj'.
6. Čigāniņa meita biju,
Melnu matu pinējiņ'.
7. Čigāniņa meita biju,
Melnu kurpju valkātāj'.
8. Kurpes kājā, niedra rokā,
Zaļais zīda nēzdaudziņš.
9. Čigāniņa meita biju,
Čigāniņa dēlu gribu.
10. Čigāns manis vīriņš bija,
Es čigāna līgaviņ'.
11. Čigāns manim iemācīja
Savus trijus amatiņus.
12. Zirgiem mīti, jērus zagti,
Pa krūmiemi slaistītiesi.
13. Kamēr vecais zirgus mija,
Es pie puīšiem lūrējosi.
14. Zinu, zinu, protu, protu,
Ko vajaga čigānam.
15. Jēra cisku, alus kannu,
Jaunu meitu klātgulēti.
16. Čigānosī taisotiesi,
Trīs kulītes salāpīju.
17. Vienā rudzi, otrā mieži,
Trešā gaļas gabaliņš.
18. Ai, lūdzama, saimēniece,
Dod man pupu, dod zireņu.
19. Dod man pupu, dod zireņu,
Dod man cūkas smecerīti.
- **Piedz.:** Iku šiku pādi rasā
Pidrid rikum aidžindžal.
Aida dulla, aida dulla,
Āre mūre rallallā.

11. Čigāniņi, bāleliņi

[FkLaiva]

[Vitolins1973],#54

Marija Ābele Jēkabpils Saukā 73 g.v.; pier. J. Rudzītis 1933.g.

Vienbalsīga

1. Čigāniņi, bāleliņi,
Kur šo nakti gulēsim?
Kalado, kalado,
Kur šo nakti gulēsim?
Cits priedēi, cits eglēi,
Cits celiņa maliņā.	5. Ai, godīga saimēniece,
Ielaid mani istabā!
Man kājiņas nosalušas
Ar tām glāžu tupelēm.
2. Lieli, mazi čigāniņi
Aunatiesi kurpītēs.
Šī dieniņa, šī naksniņa
Ejamāi, tekamā.	6. Čigāns bija mans tētiņš,
Čigāniete māmulīn',
Čigāniski es dziedāju,
Čigāniski gavilēj'.
3. Ejam bērni čigānos
Ziemassvētku(var.Metenīša)
vakarā:
Dos mums ēsti, dos mums dzerti,
Dos naksniņu pārgulēt.	7. Es meitiņa jumpraviņa
Kunga dēla līgaviņ'
Es neietu čigānos,
Ka māmiņa negājus'.
4. Čīgu, čāgu zaķīts lēca,
No krūmiņa uz krūmiņ',
Tā čāgoja čigāniņi
No mājiņas uz mājiņ'.	8. Šī dieniņa, šī naksniņa
Bez kauniņa pavadīt'.
Ne kauniņa jauniem bija,
Ne kauniņa vecajiem.
Situ vara pulksteniņu
Pa tam duru stenderēm,
Lai ceļāsi saimēniece,
Paslieksnēi gulējus'.	9. Prasat manim, ko es nācu,
Dodat manim, ko es grib':
Dodat ēsti, dodat dzerti,
Dodat maizes gabaliņ.

65. Zīmyssvātķi, svāta dīna

[FkLaiva]

1. Zīmyssvātķi, svāta dīna,
Kaladō, kaladō,
Nūzalaide lejenā(i),
Kaladō, kaladō!
Aite, jauni, aite vaci,
Viļksim svātķus kaļneņā(i)	5. Ļaudis ēde, ļaudis dzēre,
Dīvs aiz lūga klausējās(i),
Dīvs aiz lūga klausējās(i),
Voi Dīveņu pīminēsi.
2. Ai boguoti Zīmyssvātķi,
Kū jyus maņ(e) atneseti?
Atnas bāru kumeļeņu,
Atnas gūvi raibaļeņu.	6. Dedzit guņi vokorā(i),
Laidit Dīvu ustobā(i):
(ļauzit skolas, pyutit guņi)
Dīveņš stouv(i) aiz vuortimi,
Nūsveidušu kumeļeņu.
Div' siermeiši, div' biereiši,
Četri ūša skrytuļeiši.
3. Aite bišu klauseitūsi
Zīmyssvātķu vokorā(i):
Ka biteitis seiki dzīdi,
To byus sylta vasareņa.	7. Guoja Dīveņš ustobā(i),
Vaicoj sātys saimiņtka.
Tys bej' sātys saimiņiks(i),
Kas sēd golda gaļeņā(i),
Zalta skryuze rūceņā(i),
Pazeļteits(i), bičereits(i).
4. Ni biteite kolpuņeite,
Ni iudeņa nosuotuoja,
Kas dīneņis kurpeites(i),
Voska cymdi rūceņa(i).	

64. Zīmas svātki sabraukuši

[Grins1992],#72,p.154

5

Zī-mas svāt-ki sa-brau-ku-ši, ka-la-dō, ka-la-dō!

Rak-stei-to-mi ko-mo-no-mi, ka-la-dō, ka-la-dō!

1. Zīmas svātki sabraukuši
Raksteitomi komonomi.
Tecit, bārni, sajemiti,
Bosajuomi kuojeņomi!

12. Čigāniņi, čigāniņi

[Ltd5]

Līze Ozola Lejasciemā

5

1. Či - gā - ni - ņi, čī - gā - ni - ņi, to - ta - ri, to!

Vie - nu vie - tu, vie - nu vie - tu, to - ta - ri, to!

1. Čigāniņi, čigāniņi,
Vienu vietu, vienu vietu.	6. Čigāns ēda kviešu maizi,
Krējumā(i) mērcēdams.
2. Kur skādīte lēkusiesi,
Pasasauca čigāniņu.	7. Čigānos(i) laizdamies(i)
Trīs kulītes līdzī nēmu.
3. Ko tu gaidi, vecais puisī,
Šogad sievas nepaņēmis.	8. Vienā pupas, otrā zirņi,
Trešā cūkas smecerīte.
4. Visas tavas vecās brūtes
Salēkušas čigānos.	9. Čigāniņi, totariņi,
Kur šo nakti gulēsīmi?
5. Ejma, bērni, čigānosī,
Čigānosī laba dzīve,	10. Cits priedēi, cits eglē,
Cits pie meitām kambarī.

13. Čigāniņi, nabadziņi

[FkLaiva]

Či-gā-ni-ņi, na-ba-dzi-ņi pa pa-sau-li va-zā-jās, ka-la-do,
 6 Či-gā-ni-ņi, na-ba-dzi-ņi pa pa-sau-li va-zā-jās, ka-la-do!

1. Čigāniņi, nabadziņi
Pa pasauli vazājās, kalado!
Velnis ieģrūda mūsmājās,
Pašā darba laiciņā.
2. Es klausosi, es klausosi,
Kas aiz durvīm velējās:
Čigāniņis sievu kūla
Aiz ausīmi turēdams.
3. Sabraukuši čigāniņi
Ar saviemi zirdziņiem:
Cits ar lāpstu, cits ar skruķi,
Cits ar vecām paisīklām.
4. Ko tie mani cāļi lasa,
Pa pagalmu staigādam?
Čigānami, pagānami
Utu kule pārplīsus'.
5. Aiz kalniņa dūmi kūpa,
Kas tos dūmus kūpināj?
Čigāniņi kūpināja,
Zagtu jēru vārīdam'.
6. Čigānami pieci dēli,
Visi pieci postā gāj'.
Div' noslika, div aizbēga,
Viens Rīgā cietumā.

Šos pantus dzied čigāni:

7. Čigānami, nabagami,
Nopelnīta garoziņ':
Citā vietā suņi rēja,
Cit' ar skruķi izskruķēj'.
8. Desa lēca pa galdiņu
Deviņiem līkumiem,
Čigāniņi pakaļ skrēja
Ar spiciemi duncīšiem.
9. Čigāniņi, pagāniņi
Ko jūs šeit(a) meklējat?
Še nebija jaunu meitu,
Ne ar gaļas kumosīņ'.
10. Čigāniņi gaļu prasa,
Kur man bija gaļas ņemt?
Trīs dieniņas kazu kāvu,
Vēl tā jīpu kustināj'.
11. Ko gaidieti, čigāniņi,
Šai sētāi iegājuš'?
Visu alu izdzēruši
Karašiņas apēduš'?

63. Zīmys svātki, Lela dīna

[Grins1992],#66,p.145

Zī-mys svāt-ki, Le-la dī-na, Ka-la-dū, ka-la-dū!
 5 Tī Dī-va-mi duor-gi lai-ki, Ka-la-dū, ka-la-dū!

1. Zīmys svātki, Lela dīna,
Tī Dīvami duorgi laiki.
Zīmys svātkūs Dīvs pīdzima,
Leldyņ kuore šyupeleiti.
2. Zīmys svātki, Liela diena,
Tie Dievam lieli svētki:
Ziemassvētkos Dievs piedzima,
Lieldienā šūpli kāra.
2. Zīmys svātki atīdami,
Kū jyus loba atnesit,
Stallī sērmu sērmaleiti,
Klāvā raibu raibaleiti.
3. Svētki nāca svētījumi,
Liela diena lielījama.
Svētkos svētais Dieviņš dzima,
Lielu dienu nokrustāja.
2. Ziemassvētki, Liela diena,
Tie Dievam dārgi laiki
Ziemassvētki vizināja,
Lieladiena šūpli kāra.

62. Ziemassvētki sabraukuši

Zie-mas svēt-ki sa-brau-ku-ši rak-stī-tā - mi ka-ma-nām.

³ Tid - ral-lā, tid - ral-lā, rak - stī-tā - mi ka-ma-nām.

1. Ziemassvētki sabraukuši
Rakstītām kamanām.	3. Ai. bagāti Ziemassvētki,
Ilgi nāca, drīz aizgāja.
2. Teciēt, bērni, saņemiet,
Basajām kājiņām.	4. Ilgi nāca, drīz aizgāja,
Ne nedēļas negaidīja.

1. Labvakari nama māte,
Vai ir silta istabiņa?
ja būs silta istabiņa,
Tad būs jauka valodiņa'.	5. Šai sētāi pērno gadu
Mūs godami pabaroj':
Te mums deva ceptas vārdes,
Novārītas vabolīt's.
2. Labvakari saimeniece,
Lai tukš' tava rudzu klēts,
Lai tukš' tava rudzu klēts,
Kā tukš' manis vēderiņš!	6. Čigāniņi lieli kungi
Neēd plānu kāpostiņ',
Prasa miežu alutiņu,
Prasa desas līkumiņ'.
3. Ielaid mani saimeniece
Jele durvu kaktiņā,
Ja Dieviņis man līdzēsī,
Būs man visa istabiņa'.	7. Desu, desu, gaļas, gaļas,
Es kāpostu negribēj';
Lai ēd pati saimeniece,
Kubulāi gulēdam'.
4. Kas man koču i nedeva
Ziemassvētku vakarā,
Lai tam zirgs mežā skrēja
Ar visiemi lemešiem!	8. Kas dos alu, tam augs mieži,
Kas nedosi, tam neaugs,
kas nedosi, tam neaugsī,
Tam pa zemi nolodās.

14. Čigāns saka čigānami

[Ltd5]

Teicēja

1. Či-gāns sa-ka či-gā-na-mi, Dui-do, dui-do!
Locītājas

5. Ga-ļas gri-bu, ga-ļas grib', Dui-do, dui-do!

9. Ga-ļas gri-bu, ga-ļas gri-bu! Dui-do - i!

1. Čigāns saka čigānami,
Gaļas gribu, gaļas grib'.	7. Čigānosi lazdamiesi,
Trinu asu tutentiņu,
2. Vai tu aklis neredzēji,
Balta ķēve linaitā(i).	8. Kura māte gaļu griež,
Es ar asu tutentiņ'.
3. Es čigānam rada biju,
Man tie plaušņi nemīlē'.	9. Desa teki pa celiņu,
Līkumiņus mētādama,
4. Man mīlēja cūkas gaļa,
Liela lopa cepetiņš.	10. Čigāniņi pakaļā,
Putraimiņus lasīdami.
5. Kur čigāns gaļu lūdza,
Es ar asu tutentiņ'.	11. Čigānosi laizdamies,
Vilku biezu kažociņ',
6. Lai tā gaļa, kur tā gaļa,
Ka tik labi kāpostiņi.	12. Citur deva ēsti, dzerti,
Citur rungu pa mugur'.

61. Ziemassvētki atnākdami

[FkLaiva]

Zie-mas-svēt-ki at-nāk-da-mi, ka-la-do,
ka-la-do, ko jūs la-ba at-ne-sā-ti, ka-la-do!

1. Ziemassvētki atnākdami,
Kalado, kalado,
Ko jūs laba atnesāti,
Kalado?
Lieldienīte atiedama,
Atnes zaļu rudzzālīti. [ŠS33290]	5. Kādu dziesmu dziedāsīmi
Savā bluķa vakarāi?
No ošiemi, no kļaviemi,
No zaļiemi ozoliemi.
2. Svētki nāca, svētki nāca,
Ko tie svētki atnesīsī?
Stallī sirmu kumeliņu,
Klāvā raibu raibaliņu.	6. Bluķa māte bluķi vēla
Pašā bluķa vakarāi.
Lai veļ bluķi trīsi reizi,
Nenāks mošķi caur sienmali.
3. Gana lieli Ziemassvētki,
Notecēja lejiņāi;
Iesim veci, iesim jauni,
Vilksim svētkus kalniņāi!	7. Ejiet, bērni, skatītiesi,
Kas pa namu dauzījāsī:
Dievs ievēla lielu bluķi (kluci)
Mūs' uguņa vietīņāi.
4. Ziemassvētki mums vaicāja,
Kur mēs viņus guldīsīmi?
Istabāi, pabeņķēi,
smaržīgāi sieniņāi.	8. Nākat iekšā, Ziemassvētki,
Nu mēs jūsu gaidīsīmi.
Nama māte durvis vēra
Rokā gaiša uguntiņa.

1. Visu gadu naudu krāju,
olio, olio,
Ziemassvētkus gaidīdam',
olio. olioja!
Nu atnāca Ziemassvētki,
Nu naudiņa jātērē.
2. Nāca veci, nāca jauni
Ziemassvētku vakarā.
Jauni nāca padejot,
Veci nāca desas ēst.
3. Skali grab, skali grab,
Kas tos skalus grabināj'?
Ziemassvētki grabināja,
Speķa raušus gaidīdam'.
4. Kādu dziesmu dziedāsim
Ziemassvētku vakarā?
Pīrāgami, nabagami,
Abi gali apdeguš'.

5. Ejat, bērni, skatītiesi,
Kas pa namu rībināj':
Ziemassvētki namu slauka,
Visus traukus cilādam'.
6. Ejat, bērni, skatītiesi,
Kas pa namu rībināj':
Ziemassvētki alu dara,
Tie pa namu rībināj'.
7. Pūti, pūti ziemelīti,
Ziemassvētku vakarā,
Pūt laukāi ienaidiņu
No maliņu maliņām!

15. Čigāns savu čigāniet'

[Ltd5]

Teicēja

1. Čigāns savu čigāniet' ik vakara te - terēj', Čigāns savu

Locītājas

Ko - la - do, ko - la - do, Ko - la - do, ko - la - do, Ko - la - do,

6

čigāniet' ik va - ka - ra te - te - rēj'.

ko - la - do, Ko - la - do, ko - la - do!

1. Čigāns savu čigāniet'
Ik vakarus teterēj,
2. Kam tī agri necēlās,
Kam kulišu nelāpīj'.
3. Čigānos laizdamās,
Garu kuli šūdināj':

4. Bāžu bļodu, bāžu kausu,
Vēl nelīda pavārnīca.
5. Ejat, meitas, čigānos,
Čigānos laba peļņa!
6. Pāris kurpju, seši rubļi,
Pieci zelta gredzentiņ'.

16. Čigi, čigi, čigāniņi

Pus-ga-du gu-lē-ju aiz-krās-nē - i. Nu mans vakars,
 4 nu nā - cu ā - rā. Či-gi, či - gi či - gā - ni - ņi,
 6 vie-nu vie-tu, vie-nu vie-tu,
 kaledō, kaledō, Šī dieniņa, šī naksniņa kaledō, kaledō,
 kaledō, kaledō. e - jamā-i, le-cā-mā-i, kaledō, kaledō.

1. Pusgadu gulēju aizkrāsē.
Nu mans vakars, nu nācu ārā.	6. Saimniece, saimniece, dal' vecu
tiesu.
2. Še liela vieta, še labi ļaudis.
Te vara čigāni likumus mesti.	Kukuli maizes, kannu medutiņa.
3. Kas dose gaļu, tam augse cūkas.
Kas dose siļķi, tam augse kaķi.	7. Čigānu tēvaini, ved bērnus mājās.
Visi tavi bērniņi gulēti griba.
4. Kuploti kuploja auniņa vilna,
Tā lai kuploja nama saimniece.	- Piedz.: Čigi, čigi čigāniņi,
Vienu vietu, vienu vietu.
5. Mēroti mēroju pusgarus kreklus.
Nākošu gadiņu tik gari līni.	Šī dieniņa, šī naksniņa
Ejamā lecāmā.

60. Visu gadu naudu krāju

Jēkabpils Vārnavā

Vi-su ga-du nau-du krā-ju, O - li - lo, o - li - lo!
 5 Zie-mas svēt-ku gai-dī-dams, o-li-lo, o-li-lo - ja!

1. Visu gadu naudu krāju,
Ziemassvētkus gaidīdams.	8. No ošiemi, no kļaviemi,
No zaļiemi ozoliem.
2. Nu atnāca Ziemassvētki,
Nu naudiņa jātērē.	9. Bluķa māte bluķi vilka
Pašā Bluķa vakarā,
3. Ziemassvētki, Liela diena,
Tie Dievami dārgi laiki,	10. Ja vilks bluķi trīs reizītes,
Nenāks mošķi šai zemē.
4. Ziemassvētki bluķi vilka,
Liela diena šūpli kāra.	11. Pūti, pūti Ziemeļīti,
Ziemassvētku vakarā!
5. Pūsat guni, šķīļat guni,
Nava goda istabā.	12. Pūt laukā(i) ienaidiņu
No maliņu maliņām(i),
6. Sveši ļaudis sanākuši,
Tie uguņa nezināja.	13. Klētī pūti rudzus, miežus,
Stallī bērus kumeliņus.
7. Kādu dziesmu dziedāsīmi
Pašā bluķu vakarā ---	

59. Trīs gadi sēdēju

[Ltd5]

Mārgieta Loceniece Nīcā

1. Trīs gadi sēdēju
Avota malā.
Ķekatu dienīnu
Gaidīdama.
Ķekatu dienīnu
Atčaparēju. [ŠS54359]
2. Ķekatas atbrauca
A' vezumīnu.

3. Kavājat īlenus,
Kavājat suseklus!
4. Ķekatu dienāja
Rāvēju ļaudis, -
5. Cūkīna, māsīna,
Mēs abas godā,
Tu sēdi āz galda,
Es galda galā.

17. Danco lāci, danco lāci

1. Danco lāci, danco lāci,
Saiminiece aizmaksās:
Sviesta cibu, maizes kanci,
Divi sieki dālderīš'.
2. *Danco lāci, danco lāci,*
Saiminiece aizmaksās:
Šķiņķi gaļas, klaipu maizes,
Trīs pimberi piedevām
3. Danco lāci, danco lāci,
Saiminiece aizmaksās:
Par to vienu dancojumu
Vācelīti medutiņ'.

4. Danco lāci, danco lāci,
Saiminiece aizmaksās:
Piena cibu kabatā,
Maizes kanci padusē
5. Dacojati ķekatiņas
Šovakarū vidiņā.
Lai dancoja kazlēniņi
Nama mātes laidarā.
6. Sagriežati, ķekatiņas,
Laidariņa vidiņā.
Lai sagrieza rudzi, mieži
Nama tēva tīrumā.

18. Dancojieti, dancojieti

Dan-co-jiet, dan-co-jiet, ka-la-dō, ka-la-dō.

5 Dos saim-nie-ce de-su riņ-ķi, ka-la-dō, ka-la-dō.

9 Dan-co-jiet, dan-co-jiet, ka-la-dō, ka-la-dō.

1. Dancojieti, dancojieti,
Dos saimniece desu riņķi.	5. Es pielēcu aitu stalli,
Dievs dev' mazus sprogainīšus.
2. Dancojieti, dancojieti,
Dos saimniece gaļas šķiņķi.	6. Es pielēcu cūku stalli,
Strīpain, deglain midzīt' vilka.
3. Es pielēcu zirgu stalli,
Dievs dev' bērus kumeliņus.	7. Es pielēcu zosu stalli,
Dievs dev' mazus klēgātājus.
4. Es pielēcu govju stalli,
Dievs dev' raibas raibaliņas.	

58. Zīmas svātki sabraukuši

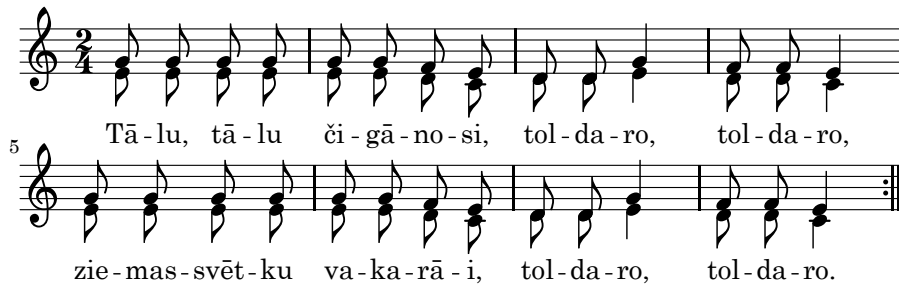
[Grins1992],#73,p.155

Te-cit, bēr-ni, sa-je-mi-ti, ka-la-dō, ka-la-dō!

5 Bo-sa-juo-mi, kuo-je-ņo-mi! ka-la-dō, ka-la-dō!

1. Tecit, bērni, sajemiti,
Kaladō, kaladō!
Bosajuomi kuojeņomi!
Kaladō, kaladō!	4. Ziemassvētki atnākdami,
ko jūs laba atnesāt?
- Kūķu katlu, galvas pusi,
To mēs labu atnesām.
2. Tekat, bērni, saņemati
Ziemassvētku kumeliņus!
Ziemassvētki atbraukuši
Rakstītām kamanām.	5. Kam tie tādi melli zirgi
Pie manāmi rijas durvīm?
Ziemassvētku kumeliņi
Veda rudzus klētiņā.
3. Eit' laukā, saimenieki,
Saņemati Ziemassvētkus!
Ziemassvētki sabraukuši
rakstītām kamanām; Zirņi, pupas,
rācenīši
Ziemassvētku kamanās.	

57. Tālu, tālu čigānosi

1. Tālu, tālu čigānosi,
Toldaro, toldaro,
Ziemassvētku vakarāi,
Toldaro, toldaro!
Lai liniņi labi auga
Mālotāi kalnināi!
2. Nerejati ciema suņi,
No tālienes čigāniņi:
Deviņ' kalni, deviņ' lejas
Da čigāna mājiņāmi.
3. Čigānosi laizdamiesi
Apsavilku kažociņu:
Citu vietu suņi rēja
I ar skruķi pabadīja.
4. Čigānosi laizdamiesi
Vilku kaula (garu) kažociņu. Jau es
patī gan zināju,
Kuls man' citi čigāniņi.
5. Čigāniņi, pagāniņi,
Kur šo nakti gulēsimi?
Cits priedēi, cits eglēi,
Cits celiņa maliņāi.
6. Kurš priedēi, kurš eglēi,
Citu rītu redzesimi,
Kurš celiņa maliņāi,
Būs vilkami kumosīnis.
7. Sabijāsi saimēniece,
Daudz sanāca čigāniņu.
nebīstiesi saimēniece,
Visi bija paēduši;
Visi bija paēduši,
Visi bija padzēruši,
Visi bija gulējuši
Mīļās Māras istabāi.

19. Dedzit skolu, pyutit guni

[Grins1992],#75,p.157

Monika Kiviņa Asūnē

1. Dedzit skolu, pyutit guni,
Laidit Dīvu ustobā.
Stuov Dīvenis pi vuorteņu
Nūsveidušu kumelen'.
1. *Klusat jauni, klusat veci,
Dievs ienāca istabā,
Dievs ienāca istabāi,
Vaicā nama saimēniek'
Tas bij' nama saimēnieksi,
Kas sēž galda galiņāi,
Kas sēž galda galiņāi
Baltā linu krekliņā.*

20. Desa teki pa celiņu

[FkLaiva]

1. Desa teki pa celiņu,
Totari, totari,
Līkumiņus mētādama,
Totari, to!
Čigāniņi pakaļai,
Totari, totari,
Putraimiņus lasīdami,
Totari, to!
2. Eima, bērni čigānosi,
Čigānosi laba dzīve:
Čigāns ēda kviešu maizi,
Krējumāi mērcēdamis.
3. Čigānami, pagānami,
Trīs kulītes mugurāi:
Vienā gaļa, otrā desa,
Trešā sīki pīrādziņi.

4. Čigāniņi, čigāniņi,
Vienu vietu, vienu vietu!
Kur skādīte lēkusiesi,
Pasasauca čigāniņus.
5. Lai bij' skaisti, kas bij' skaisti,
Čigānbērni tie bij skaisti:
Glūnīgāmi actiņāni,
Pinkotāmi galviņāmi.
6. Čigāniņi, mazi bērni,
Nezodiet suseklīti:
Zodiet nažus, adatiņas
Ar ko kurpes šūdināti.
7. Ar kauniņu vakar biju,
Ar kauniņu rītu būšu,
Bez kauniņa vien tik biju
Ziemassvētku vakarā.

56. Svātki guoja

[Riekstina2011]

1. Svātki guoja, svātki guoja,
Eima bārni čyguonūsi.
Šej dīneņa šej naksneņa
Ejamuo takamuo.

2. Tuoli, tuoli čyguonūsi
Zīmassvātku vakarā -
Deveņ kolni, deveņ lejas
Da čyguona sēteņai.

1. Sidrabiņa lietiņš lija
Ziemas svētku vakarā(i),
2. Visi sīki žagariņi
Sidrabiņu vizināja.
3. Visu nakti sveces dega
Sidrabiņa lukturosi.

4. Mēnestiņis ceļu rāda
Saules meitas vedējiem(i).
5. Saule deva savu meitu
No veļiem šai zemē(i).

21. Divi bija, divi bija

[FkLaiva]

1. Divi bija, divi bij'
Saltas ziemas cietējiņ',
Divi bija, divi bija
Saltas ziemas cietējiņ'.
2. Divi bija, kas tie div',
kas miedziņa negulēj'?
- Viena bija meitu māt',
Otra bišu māmulīt.

3. Dūci, dūci, bitenīt',
Šūniņāsi gulēdam';
Salti pūta ziemas vēj',
Tālu bēga vasariņ'.
4. Pasadziedi, bāleliņ,
Ar savāmi māsiņām;
I bitīte padziedāj',
Šūniņāsi gulēdam'.

22. Ēdiet, bērni, dzīvus rudzus

[Grins1992],#70,p.152

Ēdiet, bērni, dzīvus rudzus, to - tari, to - tari! Ziemas svētku
 6 vakarā-i! to - tari, to - tari! Sakāpsimi cits uz cita, to - tari,
 12 to - ta-ri! Tad mēs Rī-gu re-dzē-si-mi, to - ta-ri, to - ta-ri!

1. Ēdiet, bērni, dzīvus rudzus,
Ziemassvētku vakarāi!	3. <i>Ziemassvētku vakariņu
Ēdam dzi'vu labībiņu:</i>
2. Sakāpsimi cits uz cita,
Tad mēs Rīgu redzēsimi.	4. <i>Māte veca, sieva jauna
Nevarēja malti iet.</i>

55. Sudrabiņa lietiņš lija

Sud-ra-bi-ņa lie-tiņš li-ja Zie-mas svēt-ku va-ka-rā;
 5 Sud-ra-bi-ņa lie-tiņš li-ja Zie-mas svēt-ku va-ka-rā.

1. Sudrabiņa lietiņš lija,
Ziemas svētku vakarā.	14. Simtiņš nāca danča bērnu
Ziemas svētku vakarā.
2. Visi sīki žagariņi
Sudrabiņu vizināj'.	15. Ziemassvētki atnākuši,
Pastaliņu plēsējiņ'.
3. Man māsiņa atnākusi
Ziemas svētku vakarā.	16. Trīs dieniņas, trīs naktsniņas
Ne miedziņa neredzēj'.
4. Došu koču, došu zirņus,
Došu cūkas smecerīt'.	17. Eima bišu klausīties
Ziemas svētku vakarā:
5. Ziemas svētku vakarāi
Ēdam dzīvu labībiņ.	18. Ja bitītes daiļi dzied,
Tad būs silta vasariņ'.
6. Jaunas meitas netikušas,
Vecas sievas nevīžoj'	19. Jaunas meitas kaķi svēra
Ziemas svētku vakarā:
7. Pūti, pūti ziemelīti
Ziemas svētku vakarā.	20. Ja svērs kaķis puspodīņu,
Tad vess meitu šoruden.
8. Klētī pūti rudzus, miežus,
Stallī bērus kumeliņus.	21. Gausi nāca, drīz aizgāja
Tie bagāti Ziemassvētk'.
9. Kam tie tādi melni zirgi
Pie manāmi rij's durvīm?	22. Trīs dieniņas, trīs naktsniņas
Iet pa kalnu dziedādam'.
10. Ziemassvētku kumeliņi
Veda rudzus klētiņā.	23. Palaizdami Ziemas svētkus,
Kas tos citus sagaidīs?
11. Nu, tētiņi, Ziemas svētki,
Sēsties galda galiņā.	24. Dievs dos mieru, veselību,
Mēs ir paši gaidīsim.
12. Dod kalpami kalpa tiesu,
Meitām baltas villainīt's.	25. Eita projām, Ziemas svētki,
Ar visām karašām;
13. Simtu cepu kukulīšus,
Ziemas svētku gaidīdam'.	26. Es gaidīšu Lieldieniņas
Ar zaļo rudzu zāli.

54. Sidrabiņa lietiņš lija

[Grins1992],#81,p.161

Sid-ra-bi-ņa lie-tiņš li-ja, ka-la-dū, ka-la-dū,

5 Zie-mas-svēt-ku va-ka-rā-i, ka-la-dū, ka-la-dū.

1. Sidrabiņa lietiņš lija
Ziemassvētku vakarā
Visi sīki žagariņi
Sidrabiņu vizināja.
2. Visu nakti sveces dega
Sidrabiņa lukturosi.
Mēnestiņis ceļu rāda
Saules meitas vedējiemi.

3. Ko tie joda suņi rēja,
Jūrmalēi vērdamiesi?
Saule deva savu meitu
No veļiem šai zemēi.
4. Div' svecītes jūrā dega
Sidrabiņa lukturosi;
Tās dedzina Dieva dēli,
Saules meitu gaidīdami.

23. Ejiet, bērni, klausītiesi

E-jiet bēr-ni klau-sī-tie-si, kas pa na-mu rī-bi-nāj'.

1. Ejiet, bērni, klausītiesi,
Kas pa namu rībināja:
2. Kūķu katlis, galvas puse,
Tie pa namu rībināja.
3. Ziemassvētki alu dara,
Tie pa namu rībināja.

24. Ej, peleite, zērņus zagti

1. Ej, pe-lei-te zēr-ņus zag-ti, ka-la-dō, ka-la-dō!

5 At - nes ma - nim pī - zo - gu - se! Ka - la - dō!

1. Ej, peleite, zērņus zagti,
Atnes manim pīzoguse!	5. Kur tei jēme raiba gūsi?
- Zaļuos zuoles paāduse.
2. Vīnu pupu, ūtru zērni,
Obi pylnas ozuteitis.	6. Zaļuos zuoles paāduse,
Reita rosas padzāruse.
3. Kei tev tīi nasuopēja?
- Samuozuoju vacu svīstu.	7. Kur palyka zaļa zuole?
- Dīva vērši apāduši.
4. Kur tu jēmi vacu svīstu?
- Raibas gūves ciceitī.	8. Kur palyka Dīva vērši?
- Dīva goni nūdzynuši.

53. Sen dzirdēju, nu redzēju

[Vitolins1973],#171

Hermīne Šneidere, dz. Liepājas Vergalē 1900; pier. V. Briede 1961.g.

Sen dzirdē - ju, nu re-dzē - ju Zie massvēt ku ku-me-li - ņu,

5 sen dzir-dē - ju, nu re-dzē - ju Zie-mas-svēt-ku ku-me-liņ'.

1. Sen dzirdēju, nu redzēju
Ziemassvētku kumeliņu.
Līdz zemei krēpes vilka
Ledaināmi kājiņāmi.	5. Kupla, kupla šī mājiņa (var. vietīņa),
Citu gadu vēl kuplāka.
Ar rudziemi, ar miežiemi,
Ar baltiem kāpostiem.
2. Sanākati dancotāji,
Te ir laba saiminiece.
Netrūkst alus, netrūkst siera,
Netrūkst jautras dzīvošanas.	6. Pildies, pildies tā vietīņa,
Kur ēdām, kur dzērām.
Kā pildās pavasari
Pilnas upes ezeriņi.
3. Dancojati, dancojati,
Dos saiminiece desu riņķi.	
4. Nu ēdām, nu dzērām,
Nu laimīte jāvēlē.
Lai Dievs dodī divas vārpas
Viena stiebra galiņā.	
1. Sen dzirdēju, nu redzēju
Ziemassvētku kumeliņu,
Ziemassvētku kumeliņ':
Līdz zemei kājas vilka,
ledaināmi kājiņāmi.	4. Kam tie tādi kumeliņi
Pie manāmi rijsdurvīmi?
Ziemassvētku kumeliņi
Veda rudzus klētiņāi.
2. Ziemassvētku kumeliņi
Sudrabiņa pakaviemi;
No kalniņa pret kalniņu
Skrēja, ledū kapādami.	5. Dancu, dancu, saimenieksi,
Ziemassvētku vakarai,
Lai dancoja kumeliņi
Pavasār tīrumāi.
3. Ziemassvētki naudu skaita
Ledus kalna galiņāi;
Tekat, bērni, kalniņāi,
Vedat viņus lejiņāi!	

52. Pyutit guni, lauzit skolas

[Grins1992],#76,p.157

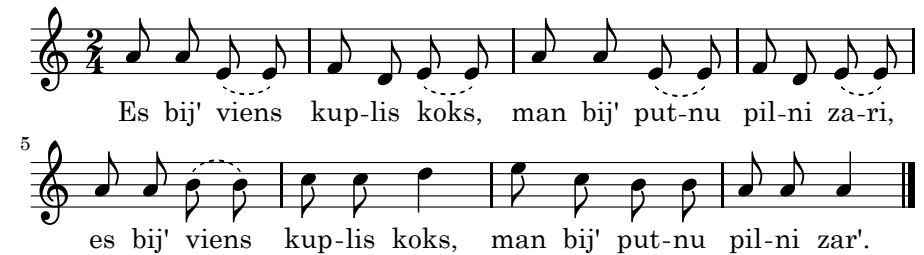
1. Pyutit guni, lauzit skolas,
Laidit Dīvu ustobā.
Dīvenš stuovēj aiz vuorteņu
Nūsveidušu kumeleņu.
1. *Dedziniet gaišu guni,
Laidiet Dievu istabā:
Dieviņš brauca pār kalniņu
sudrabotu mētelīti.*

2. Plēsīt skolas, kurīt guni,
Laidit Dīvu ustobā.
Dīvam kuojys nūsolušys
Aiz lūdzeņa klausūtīs.
2. *Lauziet skolas, pūtiēt guni,
Laidiet Dievu istabā!
Dieviņš stāv aiz vārtiem
Nosvīdušu kumeliņu.*

25. Es bij' viens kuplis koks

[FkLaiva]

Odziēna, Ērgļi

Vienbalsīga

1. Es bij viens kuplis koks,
Man bij' putnu pilni zari,
Es bij viens kuplis koks,
Man bij' putnu pilni zari.
2. Es tev lūdzu bagātais,
Dod man vienu pazarīt',
3. Es nedošu nabagam
I ne plikas pazarītes.
4. Iešu pats, ņemšu pats
Diženajo, skaistāko.
5. Ak tu nieka bagātais,
Kur nu tava bagātība?
6. Sīki putni, mazi putni,
Visi manā rociņā!

Rotaļnieki saķeras rokās taisnā rindā, kuras vidū Bagātais. Viņam pretī vairāku soļu attālumā nostājas Nabadziņš. Bagātais ar savējiem iet pret Nabadziņu, dziedami un dziedādami 1. pantu. pēc tam Nabadziņš iet pretim Bagātajam, dziedādam 2. pantu. Bagātais, otreiz pretim iedams, atbild ar 3. pantu. Nabadziņš savukārt dzied 4. pantu un no Bagātā rindas gala atņem vienu Putnu (rotaļnieku). Nu Bagātais atkal iet pretim Nabadziņam un dzied no iesākuma, tikmēr Nabadziņš atkal atņem vienu Putnu utt. 1. - 4.pantu atkārtoti tik ilgi, kamēr Bagātais paliek viens pats. Pēdīgi Nabadziņš dzied 5. un 6. pantu. Rotaļējoties tālāk, Nabadziņš ieņem Bagāta vietu.

26. Es tik esmu bagāts vīrs

[FkLaiva]

Lielezere "Dindaru dandaru"

Es tik esmu bagāts vīrs, bagāts vīrs: Man putniņi dies' un gan',
 6 dies' un gan'. Bet es esmu nabadziņš, nabadziņš: Man putniņu
 11 ma-zu-mā, ma-zu-mā, Es tev lū-dzu, ba-jā-rī-ti, dod man vie-nu
 16 pa-za-rī-ti, ja ne-do-si pa-za-rī-ti, no-lau-zī-šu ga-lot-nīt'.

Vienbalsīga

Rotaļnieki - Putni nostājas rindā, Bagātais rindas priekšgalā. Nabadziņš viens pats stāv atstatus. Bagātais ved rindu apkārt (visi dzied) un lielās ar savu bagātību.

1. Es tik esmu bagāts vīrs, bagāts vīrs : 2. Es varēju citam dot,
 Man putniņi dies' un gan', dies' un I pašami atlikās.
 gan'.

Kad bagātais izdziedājies, tad nabadziņš noskumis nostājas Bagāta priekšā, sūdzas par nabadzību un lūdz kādu pazarīti.

1. Bet es esmu nabadziņš, nabadziņš: 2. Es tev lūdzu, bajārīti,
 Man putniņu mazumā, mazumā, dod man vienu pazarīti.
 Bet es esmu nabadziņš, nabadziņš: Ja nedosi pazarīti,
 Man putniņu mazumā, mazumā. nolauzīšu galotnīt'.

Bagātais, nicinoši noskatījies uz Nabadziņu, iet tālāk un lielās. Tikmēr Nabadziņš paker pēdējo no Bagātā rindas gala. Kad Bagātais apstājas, Nabadziņš atkal ņem sev pēdējo rotaļnieku, līdz Bagātais paliek viens pats. Bijušais Bagātais ieņem Nabadziņa vietu, un rotaļa turpinās.

51. Pūti, pūti, ziemelīti

Pū - ti, pū - ti, zie - me - lī - ti, ka - la - dū, ka - la - dū
 Ē...

1. Pūti, pūti, ziemelīti,
Ziemassvētku vakarā.	4. Ja bitītes daiļi dzied,
Tad būs silta vasariņa.
2. Klētī pūti miežus, rudzus,
Stallī bērus kumeliņus.	5. Sniega māte, sniega māte,
Purin' savus spilventiņus.
3. Eima bišu klausīties
Ziemassvētku vakarā.	6. Lai nāk sniegi virs zemītes,
Kad bāliņi mežā brauc.

50. Pūti, pūti, ziemelīti

Pū - ti, pū - ti, zie - me - lī - ti, ka - la - dū, ka - la - dū,
Dzen sud - ra - bu šai ze - mē - i, ka - la - dū, ka - la - dū.

1. Pūti, pūti, ziemelīti,
Dzen sudrabu šai zemē.	4. Sidrabiņš vien nesala
Jaunu meitu pūriņā.
2. Šai zemē sievas, meitas,
Sidrabiņa valkātājas.	5. Dūci, dūci, bitenīte,
Ziemassvētku vakarā;
3. Sala manas rokas, kājas,
Kas nesala aukstumā?	6. Salti pūta ziemas vēji,
Tālu silta vasariņa.

27. Kačēišami tāvs nūmyra

[Ltd5]

Broņislava Circene, Virgina Cibule Šķilbēnos

Ka - čēi - ša - mi tāvs nū - my - ra, ka - la - dō, ka - la - dō,

Zī - mas svāt - ku rei - te - ņā - i, ka - la - dō, ka - la - dō!

1. Kačēišami tāvs nūmyra
Zīmas svātku reiteņai;
Vysi kūki apsormova
Nu kačēiša asareņu.	2. Atīdami Zīmas svātki,
Kū jī loba atnasdami?
Stalī sērnu kumeleņu,
Klāvā raibu raibaleņu.
1. Kačēišami tāvs nomira,
Ziemassvētku rītiņai;
Visi koki apsarmoja,
No kačēiša asariņām.	3. Ar Dieviņu paliecieti,
Tik veseli, tik bagāti.
Tik veseli, tik bagāti,
Kā pērngadu palikāti.
2. Eita ļaudis skatīties,
Kādi skaisti kaladnieki.
Zīda svārki, glāžu kurpes,
Vaska cimdi rociņā.	
1. Ai, bagāti Ziemassvētki,
Lejiņai nogājuši,	8. Došu koču, došu zirņus,
Došu cūkas smecerīt'.
2. Tekat jauni, tekat veci,
Velkat svētkus kalniņā!	9. Ziemassvētku vakarāi
Ēdam dzīvu labībiņ'.
3. Kam tie svētki, svētki nāca,
Kam tā liela Lielā diena?	10. Jaunas meitas netikušas,
Vecas sievas nevižoj'.
4. Svētki nāca svētīties,
Lielā diena lielīties.	11. Gausi nāca, drīz aizgāja
Tie bagāti Ziemassvētki,
5. Ziemassvētki sabraukuši
Pastaliņu plēsējiņ'.	12. Trīs dieniņas, trīs naktsniņas
Iet pār kalnu dziedādami.
6. Trīs dieniņas, trīs naktsniņas
Ne miedziņa neredzēj'.	13. Palaizdami Ziemassvētkus,
Kas tos citus sagaidīs?
7. Man māšiņa atnākusi
Ziemassvētku vakarā.	14. Dievs dos mieru, veselību,
Mēs i paši gaidīsim.

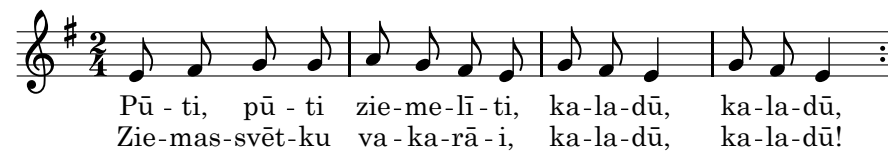
28. Kaķīšami bērns nomira

1. Kaķīšami bērns nomira
Ziemassvētku vakarāi,	3. Ko, bērniņi, darīsim, svētki tek
lejiņā?
2. Visi meži miglu meta no kaķīša
asarāmi.	4. Tekam lieli tekam mazi, velkam
svētkus kalniņā.

49. Pūti, pūti, ziemelīti

[Grins1992],#71,p.154

1. Pūti, pūti, ziemelīti,
Ziemassvētku vakariņi.	5. Pūti, pūti, ziemelīti,
Ziemassvētku vakarāi.
2. Klētī pūti miežus, rudzus,
Stallī bērus kumeliņus.	6. Pūt laukāi ienaidiņu,
No maliņu maliņāmi!
3. Pūti, pūti, ziemelīti,
Sidrabiņu šai zemēi.	7. Eima bišu klausītiesi
Ziemassvētku vakarāi.
4. Šai zemēi sievas, meitas,
Sidrabiņa nēsātājas.	8. Ja bitītes daiļi dziedā,
Tad būs silta vasariņa.

48. Nu atbrauca Ziemassvētki

[FkLaiva]
[Vitolins1973],#80

Bārbala Kaņepe Abrenes Baltinavā dz. 1898.g.; pier. E. Melngailis
1941.g.

Vienbalsīga

1. Nu atbrauca Ziemassvētki,
Kaladū, kaladū,
Rakstītāmi kamanāmi,
Kaladū, kaladū!
Eita bērni, sagaidati
Basajāmi kājiņāmi!
Zirņi, pupas, rācenīši
Ziemassvētku kamanāsi.	5. Nāc, māsiņa, ciemotiesi
Ziemassvētku vakarai:
Būs zirņīši, būs pupiņas,
Būs cūciņas šņukurīt's.
2. Gausi nāca, nu atnāca
Tie bagāti Ziemassvētki:
Trīs dieniņas, trīs naktiņas
Nāk pār kalnu dziedādami.	6. Ziemassvētki atnākuši,
Zābaciņu deldētaji:
Trīs dieniņas, trīs naktiņas
Apautāmi kājiņāmi.
3. Ziemassvētki mums vaicāja,
Kur mēs viņus guldīsim?
Istabāi pabeņķēi,
Smarzīgāi sieniņāi.	7. Ziemassvētku vakarāi
Meitas gāja kaķi svērt:
Ja svērs kaķis puspodīņa,
Dabūs vīru šoruden.
4. Ejat bērni skatītiesi,
Kas pa namu rībināja:
Ziemassvētki namu slauka,
Visus traukus cilādami.	8. Ziemassvētku vakarai
Ēdam dzīvu labībiņu:
Māte veca, meita jauna,
Abas malti nemācēja.
	9. Pīrāgami, nabagami,
Krāsni kājas nosvilušas;
Ejat bērni, ķerat ciet,
Ēdat viņu dziedādami!

29. Kaļadā, kaļadā!

[Ltd5]

Dārte Valtere Bauskā

1. Ķekatas māmiņa,
Laid mani iekšā!
Nezagšu īlena,
Nezagšu adatu.
Susekli, to zagšu,
to mane vajag.
Kaļadas bērniem
galviņu sukāt.

30. Kalado, kalado, vakar kaza velējās

[FkLaiva]

rotaļa no Lubānas

Ka-la-do, ka-la-do, va-kar ka-za ve-lē-jās.

5 Vai pret snī-gim, vai pret ļī-tim, ka-la-do, ka-la-do,

9 vai pret so-vīm pre-ci-ņī-kim, ka-la-do, ka-la-do!

Vienbalsīga

1. Kalado, kalado,
Vakar kaza velējās,
Vai pret snīgim, vai pret ļītim,
Kalado, kalado,
vai pret sovīm precīņikim,
Kalado, kalado! | 2. Viļceņš sovus zābaceņ's,
Rāveņāi balynoņ',
Sargatīsi, cīma suņi,
Byus kazeņai precīņiki!
3. Lec, kazeņa, āreņā,
Lec, vilceņi dāržeņā! |
|---|---|

Pēdējo pantu atkārtoti, kamēr kazu noķer.

47. Nākat iekšā, Ziemassvētki

Nā-kat iek-šā, Zie-mas-svēt-ki, ka-la-do, ka-la-do,

5 Nu mēs jū - su gai - dī - si - mi, ka - la - do.

1. Nākat iekšā Ziemassvētki,
Nu mēs jūsu gaidīsimi.	7. Bluķa māte bluķi vēla
Pašā bluķa vakarā.
2. Nama māte durvis vēra,
Rokā gaiša uguntiņa.	Lai veļ bluķi trīsi reizi,
Nenāks mošķi citu gadu.
3. Pasadziedi, bāleliņi
Ar savāmi māsiņām.	8. Pūti, pūti, ziemelīti,
Ziemassvētku vakariņu.
4. I bitīte padziedāja
Ziemassvētku vakarā.	Pūt laukā(i) ienaidiņu
No maliņu maliņām.
5. Kādu dziesmu dziedāsim
Savā bluķa vakarā.	
6. No ošiemi, no kļaviemi,
No zaļiemi ozoliem.	

46. Meitu mātes istabiņa kaladū

[FkLaiva]

[Vitolins1973],#30

Domicella Binduka Rēzeknes Dricēnos, dz. 1899.g.; pier. E. Melngailis
1941.g.

Vienbalsīga

1. Meitu mātes istabiņa,
Kaladū, kaladū,
Ledus kalna galiņāi,
Kaladū, kaladū!
Es nevaru klātu tikti
Ar nekaltu kumeliņu.	3. Man bij' kaltis kumeliņis,
Es varēju kalnā jāti,
Saskaldīju ledus kalnu
Deviņosi gabalosi;
2. Kalējiņi, bāleliņi,
Apkal manu kumelinu:
Sudrabiņa pakaviemi,
Dimantiņa nagliņāmi.	4. Stāvi stingri kumeliņi
Uz devīta gabaliņa!
Lai es varu lūkotiesi,
Ko dar meitu māmuliņa:
Meitu māte sagšas auda,
Ledus kalna galiņāi.

31. Kam tie svēti svētki nāca

[Grins1992],#65,p.145

1. Kam tie svēti svētki nāca,
Kam tā liela Lieladiena? | 2. Svētki nāca svētīties,
Lieladiena lielīties. |
|---|--|

32. Kas pie Rīgas dumpējās

1. Kas pie Rīgas dumpējās
Apakš ledus Daugavā?	6. Ziemassvētku vakarā
Ēdam dzīvu labību.
2. Ziemassvētki dumpējās
Šurp nākdami Kurzemē.	7. Sakāpsim cits uz cita,
Tad mēs Rīgu redzēsim.
3. Eita, bērni, saņemati,
Basajāmi kājiņāmi.	8. Palaizdami ziemassvētkus
Līdz citami kalniņam.
4. Ziemassvētki naudu skaita
Ledus kalna galiņā.	9. Aizjūgsim vēja zirgus,
Jūgsim kaula kamaniņas.
5. Es gribēju klātu tikti
Ar nekaltu kumeliņu.	10. Nepiekusa vēja zirgi,
Nelūzt kaula kamaniņas.

45. Mammiņa mīlā

1. Čigānosi laizdamās
Līdzī ņēmu kazas galvu.
Ja nedeva citas gaļas,
Grauzu savu kazas galvu.	- Piedz.: Mammiņa mīlā, laid istabā.
Nezagšu jēriņu ne kazlēniņu.
Susekli to zagšu, to vajadzēs -
Čigāna bērniņiem sprogainas
galvas.
2. Tālu tālu čigānosi,
Lai liniņi gari auga.
Lielī mazi čigāniņi,
Aunatiesi kurpītēsi.	
3. Lielī, mazi čigāniņi,
Kur šo nakti gulēsīmi?
Cits priedē, cits eglē,
Cits celiņa maliņāi.
Kurš priedē, kurš eglē,
Citu gadu tiksīmesī.
Kurš celiņa maliņā -
Būs vilkami kumosīnis.	

44. Lūdzama, māmiņa

[Grins1992],#88,p.166

Lū - dza - ma, mā - mi - ņa, laid bēr - nus iek - šā!

5 Lū - dza - ma, mā - mi - ņa, laid bēr - nus iek - šā!

1. Lūdzama, māmiņa,
Laid bērnus iekšā!	4. Glāžu tavs namiņš,
Glāž' istabiņa.
2. Ķekatu bērniemi
Kājiņas sala.	5. Sudraba slotiņu
Istabu slauka.
3. Ai, nama māmiņa,
Tav' jaukumiņu:	6. Dimanta sietiņu
Mēsliņus nesa.

33. Kas tur rībina

[Grins1992],#85,p.165

1. Kas tur rī-bina gar is-ta-bi-ņu, Kas tur rī-bina gar is-ta-bi-ņu?

2. Ķeka-tiņas dan-cin' savus kume-li-ņus, Ķeka-tiņas dancin' savus kume-li-ņus.

3. Negu-li-ta, slinki puiši, eita, raugat zirgu stalli, Negu-li-ta, slinki puiši, eita, raugat zirgu stalli!

1. Kas tur rībina
Gar istabiņu.
Ķekatiņas dancin'
Savus kumeliņus.	4. Negulita, saiminieces,
Eita, raugat avju stalli!
Ķekatiņas sadzinušas stallī baltas
avetiņas.
2. Negulita, slinki puiši,
Eita, raugat zirgu stalli. Ķekatiņas
sadinušas
Stallī bērus kumeliņus.	5. Labvakaru, saiminieki,
Vai gaidāti, ķekatiņas?
Ja gaidāt ķekatiņas, atver durvis
līdz galam.
3. Negulita, slinkas meitas,
Eita, raugat govu stalli.
Ķekatiņas sadzinušas
Stallī raibas raibaliņas.	6. Sanākat, ķekatiņas,
Te ir laba saimeniece.
	7. Netrūkst alus, netrūkst desas,
Netrūkst jautras dzīvošanas.
	8. Ķekatu tēvam tērauda bikses.
Ķekatu māmiņai varja lindručiņis.

34. Kas tur putina aiz viņa kalna

[FkLaiva]

1. Kas tur putina aiz viņa kalna?
Ziemssvētki putina atnākdami.
Ziemassvētki atbrauca pa rudzu lauku,
Zālīti mīdami, asniņus celdam'.
2. Kur guļ Ziemassvētki atnākdami?
- Šķūnēi, šķūnēi, iekš rijas krāsnē.
Kur guļ Ziemassvētki atnākdami?
- Gotiņu stalēje, pažobelēje.
Kur guļ Ziemassvētki atnākdami?
- Zirdziņu stallēje pažobelēje.
Kur guļ Ziemassvētki atnākdami?
- Aitiņu stallēje pažobelēje.
Kas tur rībina uz istabiņu?
- Ziemassvētki dancina sav' kumelinu.
Kur guļ Ziemssvētki aiziedamai?
- Rudz', miežu klētēje, pažobelēje.

43. Laiž, māmiņa, istabāi

1. Laiž, māmiņa, istabāi,
Neba mēs daudz bijām. Bijām
pieci, bijām seši,
Līdz trešāmi desmitam.	5. Kur godīga saimiece,
Saucin sauca čigāniņ's.
Kur bij' kāda miega cūka,
Guļ kā cūka midzenī.
2. Čuru čuru, viru viru
Ziemassvētku vakarā. Kad pagāja
Ziemassvētki,
Ne ta čuru, ne ta vir.	6. Saimeniece cisku kasa,
Negribēja gaļas dot.
Vai tu kasi vai nekasi,
Tāpat gaļa jāpiedod.
3. Ja iekšā nelaidīs,
Lielu skādi padarīs. Durvīm kliņķi
nolauzīs,
Visus logus izdauzīs.	7. Ieraudzījis vien pazinu
Savu vecu saimeniek'.
Visi stabu stumbenīši
Ar sūnāmi apauguš'.
4. Ja iekšā nelaidīs,
Lielu skādi padarīs.
Visu aku piedirsīs,
Puišam bērnu pataisīs.	

42. Labvakaru, saimeniece

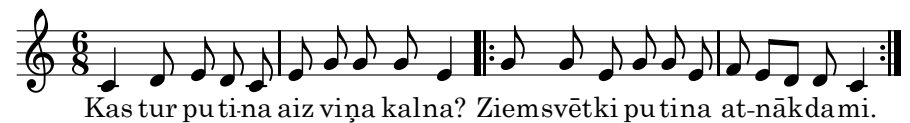
Lab-va-ka-ru, sai-me-nie-ce, vai tu mū-su gai-dī-ju-si, lab-va-ka-ru,
 6 sai-me-nie-ce, vai tu mū-su gai-dī-ju-si? Rai rai rai ri-tam,
 11 rai rai rai ri-tam, rai rai ral-la-lā, trā-di ral-la - lā.

1. Labvakaru, saimeniece,
Vai tu mūsu gaidījusi.
Dod pupiņas, dod zirnīšus,
Dod cūciņas smecerīti!	3. Ja es būtu to zinājis,
Ka tik jauki šais mājās.
Es būt' sievu līdz paņēmis
Ar visiemi bērniņiem.
2. Es nenācu šais mājās
Savu miegu izgulēti.
Nācu ēsti, nācu dzerti,
Nācu jautri padzīvoti.	Tie palika aizkrāsnē,
Vēderiņus kasīdami.

35. Kas tur putina aiz viņa kalna

[FkLaiva]

Veronika Porziņģe, dz.1920.g. Alsungā; pier. Dace Nasteviča 1982.g.

Kas tur pu ti-na aiz viņa kalna? Ziemsvētki pu ti-na at-nākdami.

1. Kas tur putina aiz viņa kalna?
Ziemsvētki putina atnākdami.	5. Kur gul Ziemsvētki atnākdami?
Zierdziņu stallēje pašobelēje.
2. Ziemsvētki atbrauca pa rudzu
lauku;
Zālīti mīdami, asniņus celdami.	6. Kur gul Ziemsvētki atnākdami?
Aitiņu stallēje pašobelēje.
3. Kur gul Ziemsvētki atnākdami?
Šķūnēi, šķūnēi, iekš rijas krāsnē.	7. Kas tur rībina uz istabiņu?
Ziemsvētki dancina sav' kumeliņu.
4. Kur gul Ziemsvētki atnākdami?
Gotiņu stallēje pašobelēje.	8. Kur gul Ziemsvētki aiziedami?
Rudz', miežu klētēje, pašobelēje.

36. Kur bijāt Ziemassvētki

[Riekstina2011]

Kur bi - jā - ti Zie - mas-svēt-ki, kur naks-ni - ņu

5 gu - lē - jā - ti, kur naks-ni-ņu gu - lē - jā - ti.

1. Kur bijāti Ziemassvētki,
Kur naksniņu gulējāti,
Kur naksniņu gulējāti.
Zirgu stallī pašobelē,
Tur naksniņu gulējāmi,
Tur naksniņu gulējāmi.
Govju kūtī pašobelē,
Tur naksniņu gulējāmi,
Cūku kūtī pašobelē,
Tur naksniņu gulējāmi,
Rijas durvju pašobelē,
Tur naksniņu gulējāmi.

2. Kur bijāti Ziemassvētki,
Kur naksniņu gulējāti,
Aiz kalnina lejiņai,
Tai mazai sētiņai.

41. Labvakari, saimenece

[Grins1992],#86,p.166

Paātri, brammanīgi

Lab-va-ka-ri, sai-me-nie-ce, vai gai-dī - ji bu-de-līš'?

5 Ja gai-dī - ji bu-de-līš', at-ver dur-vis līdz ga-lam!

1. Labvakari, saimenece,
Vai gaidīji budēlīšus?
Ja gaidīji budēlīšus,
Atver durvis līdz galam!

40. Kūru, kūru uguntiņu

[FkLaiva]

Kūru, kūru uguntiņu tumšajā-i naksniņā, tumšajā-i naksniņā.

Vienbalsīga

1. Kūru, kūru uguntiņu
Tumšajai naksniņā,
Tumšajai naksniņā,
Pūtin pūta Ziemelītis,
Stingtin stinga augumiņš.
Uguntiņa, Saules māsa,
Sildi manu augumiņ',
Sildi manu augumiņu,
Glabā manu dvēselīt'!

37. Kur bijāti, Ziemassvētki

Bauska, Īslīce

Kur bi-jā-ti, Zie-mas-svēt-ki, kur nak-sni-ņu gu-lē-jāt?

Kur bi-jā-ti, Zie-mas-svēt-ki, kur nak-sni-ņu gu-lē-jāt?

1. Kur bijāti, Ziemassvētki, kur
naksniņu gulējāt?
Aiz kalniņa lejiņai, tai mazai sētiņā.	5. Dedziet skalu, dedziet guni, laidiet
Dievu istabā,
Stāv Dieviņis aiz vārtiem nosvīdušu
kumeliņ':
Div' sirmīši, div' bērīši, zelta groži
rociņā.
2. Ai bagāti Ziemassvētki, ko jūs laba
atnesāt?
Atnes bērnu kumeliņu, atnes govi
raibaliņ'.	6. Gaiša dega uguntiņa, gaid' Dieviņu
istabā.
Dieviņš nāca istabāi, vaicā nama
saimeniek'.
Tas bij' nama saimenieksi, kas sēž
galda galiņā,
Kas sēž galda galiņai baltā linu
kreklīnā.
3. Nu, tētiņi, Ziemassvētki, sēsties
galda galiņā,
Dod kalpami kalpa tiesu, meitām
baltas villainīt's!	
4. Ļaudis ēda, ļaudis dzēra, Dievs aiz
loga klausījās,
Dievs aiz loga klausījās, vai Dieviņu
pieminēj'.	

38. Kur tu teci, moza pele

[FkLaiva]

1. Kur tu teci, moza pele,
Kaladū, kaladū?
Da orūdam zierņu zogtu,
Kaladū, kaladū?
Kai tī tevi naatrada?
- Es nūbagu aleņā(i).
Kai tu tī nasasoly?
- Saskyuru syltu guni.
Kai tu tī nasadagy?
- Apsaspraužu ar odotom.
Kai tev ašnis natakēja?
- Apsatepu vacu svīstu.
Kur tu jēmi vacu svīstu?
- Vacys muotis teineitē.
Kur tei jēme raiba gūve?
- Zaļis zuolis galenā.
Kur tei jēme zaļa zuole?
- Jū paleja smolks leitiņš.
Kur palyka smolks leitiņš?
- Satecēja jyureņuos.
Kur palyka tuos jyurenis?
- Tuos izdzēre Dīva zyugi.
Kur palyka Dīva zyugi?
- Tous nūjuoja Dīva dāly.
Tous nūjuoja Dīva dāly,
- Saulis meitiņu pracātu.
1. Jeziņš teki pa celeņu,
Basajomi kuojeņomi.
Svatuo Muora satykuse,
Īnasuse bazneicā. (teicēja vārdi)

39. Kur tu teci ruda pele?

[FkLaiva]

Vienbalsīga

1. Kur tu teci ruda pele
Rotā, rotā?
- Tek mežai dēlu plēst,
Rotā, rotā!
Dēle tevi nosītīs!
- Patecēšu apakš egles.
Ko ēdīsi apakš egles?
- Ēdīš' egļu pumpuriņus.
Sapamps tavis vēderiņis.
- Apsmērēšu vecu sviestu.
Kur tu jēmsi vecu sviestu.
- Raibas goves pupiņos.
Kur tu jēmsi raibu govī?
- Zaļai zāles galiņei.
Kur tu jēmsi zaļu zāli?
- Zelta miglu apmiglos.
Kur tu zelta miglu jēmsi?
- Tā nokrita no gaismiņas.Ē!

Četri pāri stāv krustā viens otram pretī. Skanot jautājumam divi pretējie pāri iet viens otram pretī uz vidu, skanot rotā, rotā, iet atpakaļ. Atkārtojumā, to pašu dara otri divi pretējie pāri.